

Voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen

FOTO: ANP

EUROPA

Een herstelfonds moet de Europese economie sterker en schoner maken

Dirk Schoenmaker is hoogleraar aan Erasmus Universiteit. Jean Pisani-Ferry is hoogleraar aan European University Institute Florence. Beatrice Weder di Mauro is hoogleraar aan Graduate Institute Geneva.

De Europese Unie reageert traag op de economische aspecten van de coronacrisis. Bij de Europese top op donderdag worden de details, zoals de looptijd van noodleningen, van de landensteun uit het noodfonds uitgewerkt. Maar we moeten ook door de crisis getroffen bedrijven helpen om weer op te starten.

Op 9 april introduceerde de Eurogroep het tijdelijk herstelfonds om de economie na de crisis weer op gang te brengen. Voordat het Europees herstelfonds wordt uitgewerkt moet nu eerst overeenstemming worden bereikt over het doel van een dergelijk herstelfonds: het versterken en herstructureren van de Europese economie.

Allereerst kan het herstelfonds helpen de bedrijfsbalansen te herstellen met nieuw eigen vermogen in plaats van nog meer leningen. Daarnaast kan het een rol spelen om de economie op een nieuwe, duurzame basis te structureren. Bijvoorbeeld door te investeren in onder-

zoek, veerkracht en vergroening van de economie. Dit betekent gerichte investeringen, gecoördineerde herstructurering in bepaalde sectoren en de introductie van een aandelenfonds om het mkb te helpen de crisis te overleven.

Het is nu cruciaal om manieren te vinden om gezamenlijk actie te financieren. Zoals specifiek onderzoek naar mogelijke coronabehandelingen en vaccins. Maar ook middelen om een vlotte doorstroming van goederen in de waardeketens te verzekeren, ondanks blijvende beperkingen van de mobiliteit van personen. En om steun te verlenen aan landen die het zwaarst worden getroffen door de crisis, om hun eigen economieën te herstarten. Solidariteit is zowel onderdeel van de genetische code van de EU als een vereiste uit nationaal eigenbelang.

SUBSIDIEOORLOG

Na enkele maanden van strikte beheersing en beperkingen, zal het bedrijfsleven in de hele EU sterk verzwakt uit de crisis komen. Veel bedrijven zullen, zelfs met uitstel van betaling, niet aan hun schulden kunnen voldoen. Nationale regeringen maken al plannen om dit probleem aan te pakken, maar ongecoördineerde actie op nationaal niveau kan leiden tot een subsidieoorlog. Dit houdt de overcapaciteit in noodlijdende sectoren in stand en ondermijnt het gelijke speelveld. Daarbij zullen niet alle kleine en middelgrote ondernemingen gelijk worden behandeld, aangezien de steun afhangt van de kracht van elke nationale regering.

De interne markt, de motor van de Europese economie, kan alleen functioneren als bedrijven op dezelfde basis en voorwaarden toegang hebben tot eigen vermogen en garanties op leningen. Anders hebben bedrijven in landen met minder fiscale leencapaciteit een

achterstand. De economie verzwakt dan verder door vermindering van economische bedrijvigheid en belastinginkomsten. De sterkere landen zien dan hun afzetmarkt in de zwakkere landen wegvallen. En door economische verschillen zal de druk op de euro weer terugkeren.

Na alle initiatieven om leningen te verstrekken is het nodig om het eigen vermogen van bedrijven te versterken. Uiteraard komen alleen in de kern gezonde middelgrote en kleine bedrijven voor nieuw eigen vermogen in aanmerking. Dit kan bijvoorbeeld worden getoetst door de kredietwaardigheid van eind 2019 voor het uitbreken van de crisis te beoordelen. Ook moet er toekomstperspectief zijn, dus alleen bedrijven die kunnen bijdragen aan de vergroening van de Europese economie. De voorwaarden voor eigen vermogen omvatten dan naast de gebruikelijke voorwaarden, zoals geen dividend- en bonusuitkeringen, ook groene voorwaarden zoals streefdoelen voor de reductie van CO₂-uitstoot en vermindering van materiaalgebruik. Verder moet duidelijk zijn hoe en op welke termijn de interventie wordt beëindigd.

Sommige regeringen zijn al begonnen met het verschaffen van eigen vermogen aan hun nationale 'kampioenen'. Hoewel begrijpelijk, dreigen deze interventies in strijd te zijn met de beginselen van de interne markt en het gelijke speelveld. Deze interventies kunnen leiden tot overcapaciteit en een rem op de vergroening van de economie.

Als hoedster van de integriteit van de interne markt moet de Europese Commissie dit per sector monitoren en coördineren. In sommige gevallen moet de Commissie de leiding nemen bij een grondige herstructurering, zoals in de jaren zeventig voor de staalindustrie. Op deze wijze kan het Europese herstelfonds zorgen dat Europa sterker en schoner uit de crisis komt.

**De Europese
Commissie moet
soms leiding nemen
bij een grondige
herstructurering**